فَبِما رَحمَةٍ مِنَ اللّٰهِ لِنتَ لَهُم ۖ وَ لَو كُنتَ فَظًّا غَليظَ
القَلبِ لَانفَضّوا مِن حَولِكَ ۖ فَاعفُ عَنهُم وَاستَغفِر
لَهُم وَشاوِرهُم فِي الاَمرِ ۖ فَإِذا عَزَمتَ فَتَوَكَّل عَلَى اللّٰهِ ۚ
اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ المُتَوَكِّلينَ ﴿۱۵۹﴾ اِن يَنصُركُمُ اللّٰهُ فَلا
غالِبَ لَكُم ۖ وَاِن يَخذُلكُم فَمَن ذَا الَّذي يَنصُرُكُم مِن
بَعدِهِ ۗ وَعَلَى اللّٰهِ فَليَتَوَكَّلِ المُؤمِنونَ ﴿۱۶۰﴾ وَ ما كانَ
لِنَبِيٍّ اَن يَغُلَّ ۚ وَمَن يَغلُل يَأتِ بِما غَلَّ يَومَ القِيٰمَةِ ۚ
ثُمَّ تُوَفّىٰ كُلُّ نَفسٍ ما كَسَبَت وَ هُم لا يُظلَمونَ ﴿۱۶۱﴾
اَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضوانَ اللّٰهِ كَمَن بآءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللّٰهِ
وَ مَأوىٰهُ جَهَنَّمُ وَبِئسَ المَصيرُ ﴿۱۶۲﴾ هُم دَرَجٰتٌ
عِندَاللّٰهِ ۗ وَ اللّٰهُ بَصيرٌ بِما يَعمَلونَ ﴿۱۶۳﴾ لَقَد مَنَّ اللّٰهُ
عَلَى المُؤمِنينَ اِذ بَعَثَ فيهِم رَسولًا مِن اَنفُسِهِم
يَتلوا عَلَيهِم ءايٰتِهِ وَ يُزَكّيهِم وَ يُعَلِّمُهُمُ الكِتٰبَ
وَ الحِكمَةَ وَاِن كانوا مِن قَبلُ لَفي ضَلٰلٍ مُبينٍ ﴿۱۶۴﴾

پاسخ فعالیت کلاسی ۱ صفحه ۷۱ :

پیامبر به سعادت اخروی مردم بسیار علاقمند بودند از این رو شبانه روزی برای هدایتشان تلاش می کردند، و از آنجا که می دانست کفر و شرک مردم آنان را وارد چه بیراهه خطرناکی می کند و چه عاقبت دردناکی را برایشان رقم می زند، دلش به حال تک تک کافران و مشرکان می سوخت و از ایمان نیاوردن ایشان اندوهگین می شدند.

پاسخ نمونه یابی صفحه ۷۱ :

حضرت مردم مکّه و اطراف آنرا به سوی توحید و خداپرستی و ترک بت پرستی دعوت می کرد، گاه آن مردم نادان او را سنگ باران می کردند، حضرت مجبور می شد که مکّه راترک گوید، خدیجه به دنبال حضرت، وقتی او را می یافت زخمهای پای او را پانسمان می کرد ولی حضرت در همان حال در حق قومش دعا می کرد، و هرگز نفرین نمی نمود، و عرضه می داشت: خدایا قومم را ببخش زیرا آنها نادانند و از مقامم و منزلت من آگاهی ندارند.

درس ششم

پیشوای اسوه

در درس گذشته با مسئولیت‌های پیامبر آشنا شدیم. یکی از مسئولیت‌های رسول خدا ﷺ، تشکیل حکومت و رهبری مسلمانان بود. در این درس به این سؤال می‌پردازیم که سیره و روش رهبری ایشان چگونه بود؟

جزوه های دین و زندگی @isp72

۱. ابعاد رهبری رسول خدا را بنویسید. پاسخ: ۱. تلاش برای برقراری عدالت و برابری ۲. محبت و مدارا با مردم
۳. سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم ۴.مبارزه با فقر و محرومیت ۵. برابری و اخوّت اسلامی

۲. از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)، تلاش برای برقراری عدالت و برابری است آن را توضیح دهید؟

رسول خدا ﷺ، اسوهٔ رهبری

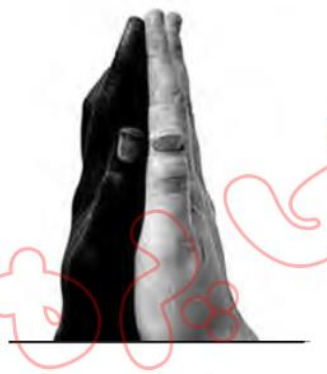
پیامبر اکرم ﷺ پس از سیزده سال تلاش برای هدایت مردم مکه، با دعوت مردم مدینه به این شهر هجرت کرد و به فرمان خداوند، حکومت اسلامی را بنا نهاد. این حکومت، به تدریج گسترش یافت و در مدت ده سال، سراسر شبه‌جزیرهٔ عربستان را فراگرفت. آن حضرت، در ظرف این ده سال، به‌گونه‌ای زندگی کرد که در همهٔ زمینه‌های فردی و اجتماعی، از جمله در جایگاه رهبری از سوی خداوند به‌عنوان الگو و اسوهٔ مؤمنان معرفی شد :

۱ لَقَد کانَ لَکُم فی رَسولِ اللّٰهِ أُسوَةٌ حَسَنَةٌ — قطعاً برای شما در رسول خدا سرمشق نیکویی است

۲ لِمَن کانَ یَرجُوا اللّٰهَ وَ الیَومَ الآخِرَ وَ ذَکَرَ اللّٰهَ کَثیرًا[1] — برای کسی که امید دارد به خداوند و روز رستاخیز و خدا را بسیار یاد می‌کند.

برخی از ابعاد رهبری ایشان عبارت‌اند از :

۱ــ تلاش برای برقراری عدالت و برابری



(۲یکی از اهداف مهم حکومت الهی رسول خدا ﷺ اجرای عدالت بود و ایشان در این مورد با قاطعیت عمل کرد و کوشید تا جامعهٔ عادلانه‌ای بنا کند که در آن از تبعیض خبری نباشد و همه در برابر قانون الهی یکسان باشند. این اقدام پیامبر اکرم ﷺ در شرایطی انجام می‌گرفت که در جامعهٔ آن روز حجاز و سایر کشورها، تبعیض و تفاوت طبقاتی یک قانون پذیرفته شده بود و کسی با آن مخالفت نمی‌کرد.) آن حضرت، درآمد بیت‌المال را میان مسلمانان به تساوی تقسیم می‌کرد و فرقی میان عرب و غیرعرب نمی‌گذاشت. با همهٔ بردباری و ملایمتی که در برابر پایمال حقّ شخصی خود داشت، در برابر نادیده گرفته شدن حقوق افراد جامعه می‌ایستاد و کوتاه نمی‌آمد و متجاوزان حقوق مردم را در هر موقعیت و مقامی که بودند، مجازات می‌کرد.

نمونه داستان قسمت نمونه بیانگر تلاش برای برقراری عدالت و برابری از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)

در زمان‌های گذشته، قبایل جایگاه مخصوصی داشتند و برخی قبایل برتر از برخی دیگر شمرده می‌شدند. روزی فردی از یکی از قبایل صاحب‌نام مدینه، دزدی کرد و جرم او ثابت شد. رؤسای

۱ــ سورهٔ احزاب، آیهٔ ۲۱.

۱. بیانگر الگو و اسوه بودن پیامبر (ص)
۲. الگو بودن پیامبر (ص) برای کسی که به خدا و روز قیامت ایمان دارد و خدا را بسیار یاد می کند.

۳. پیامبر اکرم (ص) علت سقوط اقوام و ملل پیشین را چه می دانستند؟

۴. از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)، محبت و مدارا با مردم است آن را توضیح دهید؟

۵. از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)، سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم است آن را توضیح دهید؟

قبیله فکر می‌کردند که رسول خدا ﷺ به دلیل جایگاهی که قبیلهٔ این فرد دارد، وی را مجازات نخواهد کرد؛ اما با کمال تعجب دیدند که پیامبر می‌خواهد حکم را اجرا کند. واسطه‌های مختلفی نزد رسول خدا ﷺ فرستادند، تا ایشان را از اجرای حکم منصرف کنند. حتی برخی نزدیکان رسول خدا ﷺ را واسطه قرار دادند، اما ایشان نپذیرفت و به آنان فرمود :

۳ («اقوام و ملل پیشین بدین سبب، دچار سقوط شدند که در اجرای عدالت، تبعیض روا می‌داشتند؛ اگر شخصی قدرتمند و صاحب نفوذ از ایشان دزدی می‌کرد رهایش می‌کردند و اگر فردی ضعیف دزدی می‌کرد وی را مجازات می‌کردند»)[۱] ۳

بیانگر تلاش برای برقراری عدالت و برابری از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)

۲ــ محبت و مدارا با مردم

بیانگر محبت و مدارا با مردم از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)

۴ (رفتار رسول خدا ﷺ با مردم به قدری محبت‌آمیز بود که مردم، ایشان را پدر مهربان خود می‌دانستند و در سختی‌ها به ایشان پناه می‌بردند. معمولاً اطرافیان یک رهبر برای اینکه خود را به او نزدیک کنند، عیب دیگران را نزد او بازگو می‌کنند، اما رسول خدا ﷺ به یاران خود می‌فرمود : بدی‌های یکدیگر را پیش من بازگو نکنید؛ زیرا دوست دارم با دلی پاک و خالی از کدورت با شما معاشرت کنم.[۲]

هرکس به خانهٔ آن حضرت می‌رفت، به او احترام می‌گذاشت تا آنجا که گاهی ردای خود را زیر پای او پهن می‌کرد یا بر جای خود می‌نشاند. هرگز در مقابل یارانش پای خود را دراز نمی‌کرد و سعی می‌کرد تا وقتی که آنها نشسته‌اند، در کنارشان باشد. ۴ اگر دربارهٔ آخرت حرف می‌زدند با آنان همراهی می‌کرد؛ اگر دربارهٔ خوردنی و آشامیدنی و سایر امور روزمره سخن می‌گفتند، از روی لطف و مهربانی با آنان هم‌سخن می‌شد. گاهی در حضور پیامبر، شعر می‌خواندند، یا از گذشتهٔ خود می‌گفتند، در همهٔ این موارد، آنان را منع نمی‌کرد، مگر اینکه کار حرامی مانند غیبت کردن از آنان سر می‌زد؛ در این موارد بود که آنان را از ادامهٔ بحث باز می‌داشت.

۳ــ سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم

۵ (پیامبر چنان علاقه‌مند به نجات مردم از گمراهی بود که سختی‌ها و آزارهای این راه، هرگز سبب دوری او از مردم نگردید و آن‌قدر برای هدایتشان شبانه‌روز تلاش کرد که خداوند در این باره خطاب به مسلمانان فرمود :

بیانگر سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)

رنج شما برای او سخت و دشوار است و بر [هدایت] شما حریص (به شدت علاقه‌مند) است.) ۵

---

۶. همراهی، هم صحبتی و با لطف و مهربانی برخورد کردن پیامبر (ص) با مردم در امور جایز بیانگر کدام یک از ابعاد رهبری رسول خدا (ص) است؟ پاسخ: محبت و مدارا با مردم

۷. واکنش سران قریش ، در برابر آن همه ی دلسوزی ها و زحمت های پیامبر (ص) در هدایت مردم چه بود؟

۸. جنبه هایی از اجرای عدالت در جنگ ها را توسط پیامبر (ص) را بیان کنید.

۹. پیامبر نسبت به مشرکانی که در بحبوحه ی جنگ اطلاعاتی از اسلام بخواهند چه توصیه ای کرد؟

۷ (با همهٔ این دلسوزی‌ها و زحمت‌ها، دشمنی سران قریش با ایشان روزبه‌روز بیشتر می‌شد. می‌گفتند او ساحر و جادوگر است،[1] می‌گفتند دیوانه است، بر سر و رویش خاکستر می‌پاشیدند، طعنه و نیش زبان به او می‌زدند. با وجود اینها، آن‌قدر با مهربانی و صبر و تحمل، به هدایت مردم ادامه می‌داد که گاه نزدیک بود از شدّت غصّه و اندوه فراوان از پا در آید) که ۷ خداوند به او فرمود :

لَعَلَّكَ باخِعٌ نَفسَكَ — شاید که جانت را [از شدّت اندوه] از دست بدهی.

اَلّا یَکونوا مُؤمِنینَ[2] — از اینکه [مشرکان] ایمان نمی‌آورند.

➢ مخاطب آیه: پیامبر (ص)

➢ پیانگر سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)

فعالیت کلاسی ۱

به نظر شما چرا پیامبر تا این اندازه از ایمان نیاوردن برخی مردم اندوهگین می‌شد؟ پاسخ صفحه ۶۸

امام علی (علیه‌السلام) که در بیشتر این صحنه‌ها در کنار رسول خدا (صلی‌الله‌علیه‌وآله) بود، دربارهٔ تلاش بی‌پایان پیامبر می‌فرمود : «پیامبر طبیبی سیّار بود، [برخلاف سایر طبیبان] او خود به سراغ مردم می‌رفت، داروها و مرهم‌هایش را خودش آماده می‌کرد و ابزارهای طبابت را با خود می‌برد تا بر هر جا که نیاز باشد مرهم بگذارد؛ بر دل‌های کور، گوش‌های کر، زبان‌های گنگ؛ او با داروهای خویش، بیماران غفلت زده و سرگشته را درمان می‌کرد».[3]

آن حضرت، تلاش می‌کرد حتی کسانی را که با ایشان می‌جنگیدند هدایت کند و به سوی حق دعوت نماید. متکبران و برخی از بزرگان قبایل که تعالیم اسلام را به ضرر خود می‌دیدند، جنگ‌هایی را علیه آن حضرت به راه می‌انداختند، پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله) نیز به ناچار مسلمانان را برای مقابله با آنان بسیج می‌کرد. اما به آنان سفارش می‌کرد ۸ : «اگر کافری در جنگ کشته شد، او را مُثله نکنید، کودکان و پیران و زنان را نکشید، حیوانات حلال گوشت را نکشید مگر اینکه برای تغذیه به آن احتیاج داشته باشید. هرگز آب مشرکان را زهرآلود نکنید و مزارع و نخلستان‌ها را نسوزانید)[4]» ۸ و در جای دیگری می‌فرمود ۹ (اگر در میان بحبوحهٔ جنگ، یکی از مشرکان خواست تا در مورد حقیقت اسلام مطالبی بداند، او در پناه اسلام است تا کلام خدا را بشنود، اگر اسلام را پذیرفت، او هم برادر دینی شماست و اگر قبول نکرد، او را به جایی که احساس امنیت می‌کند، برسانید و پس از آن خدا را برای غلبه بر او یاری بجویید) ۹[5]

نمونه‌یابی

اگر نمونه‌هایی از دلسوزی پیامبر در هدایت مردم را به یاد دارید بیان کنید. پاسخ صفحه ۶۸

۱ــ سورهٔ مدثر، آیهٔ ۲۴.
۲ــ سورهٔ شعراء، آیهٔ ۳.
۳ــ نهج‌البلاغه، خطبهٔ ۱۰۸ ، ترجمهٔ محمد دشتی.
۴ــ وسائل الشیعه، حر عاملی، ج ۱۵، ص ۵۸.
۵ــ اصول کافی، کلینی، ج ۵، ص۲۷.

۱۰. از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)، مبارزه با فقر و محرومیت است آن را توضیح دهید؟

۴ــ مبارزه با فقر و محرومیت

۱۰ (رسول خدا ﷺ هم با فقر مبارزه می‌کرد و به دنبال بنای جامعه‌ای آباد و دور از محرومیت بود و هم با کوچک شمردن فقیران و بینوایان به مخالفت برمی‌خاست. از این رو، مردم را به کار و فعالیت تشویق می‌کرد، از بیکاری بدش می‌آمد و کسانی را که فقط به عبادت می‌پرداختند و به‌کار توجه نمی‌کردند، مذمّت می‌کرد. سرزنش

در عین حال، به فقیران بسیار احترام می‌گذاشت و اجازه نمی‌داد که به خاطر فقر مورد بی‌توجهی قرار گیرند و فراموش شوند. برخی از آنها دوست صمیمی ایشان به شمار می‌رفتند) ثروت را ملاک برتری نمی‌شمرد. به آسانی با فقیرترین و محروم‌ترین مردم می‌نشست و صمیمانه با آنها گفت‌وگو می‌کرد، آنان نیز رسول خدا ﷺ را همدل و همراز خود می‌یافتند. آن حضرت به یاران خود می‌فرمود :

«به من ایمان نیاورده است کسی که شب را با شکم سیر بخوابد و همسایه‌اش گرسنه باشد».[۱]

بیانگر مبارزه با فقر و محرومیت از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)

بیشتر بدانیم

ترس از ثروتمند شدن!

رسول خدا ﷺ و یارانش در مجلسی نشسته بودند. تهیدستی که لباس کهنه‌ای به تن داشت وارد شد و در جای خالی کنار مردی ثروتمند نشست. مرد ثروتمند چهره درهم کشید و خودش را جمع و جور کرد و به کناری کشید.

پیامبر که رفتار او را دید، فرمود : ترسیدی از فقر او چیزی به تو برسد؟

آن مرد گفت : نه، یا رسول اللّه.

فرمود : ترسیدی از ثروت تو چیزی به او برسد؟

گفت : نه یا رسول اللّه.

پیامبر فرمود : ترسیدی لباس‌هایت در اثر تماس با او آلوده شود؟

گفت : نه، یا رسول اللّه.

فرمود : پس چرا خودت را جمع و جور کردی و از او فاصله گرفتی؟

آن مرد گفت : یا رسول اللّه، اعتراف می‌کنم که مرتکب خطا شدم و به جبران خطایم حاضرم نصف ثروتم را به‌این برادر مسلمان ببخشم.

مرد فقیر گفت : یا رسول اللّه، من نمی‌پذیرم.

حضار با تعجب پرسیدند : چرا؟!

مرد فقیر پاسخ داد : می‌ترسم بر اثر ثروت، من هم گرفتار غرور و خودخواهی شوم و روزی با برادر مسلمان خود این‌گونه رفتار کنم.

۱ــ اصول کافی، کلینی، ج ۲، ص۶۶۸.

۱۱. از ابعاد رهبری رسول خدا (ص)، برابری و اخوّت اسلامی است آن را توضیح دهید؟

۱۲. ملاک پیامبر (ص) در تقسیم بندی انسان ها ، ..... آن ها بود. پاسخ: تقوای

۵ــ ایجاد اُخوّت اسلامی

۱۱ (رسول خدا ﷺ با ارزش‌های جاهلی مبارزه کرد. یکی از این ارزش‌ها تعصب‌های قومی و نژادی بود. آن حضرت برتری عرب بر غیرعرب را که از سنت‌های غلط جاهلی بود، باطل کرد و هر گونه فخر و افتخار به‌این‌گونه مسائل را مذموم شمرد) ۱۱ ملاک وی در تقسیم‌بندی، تقوای انسان‌ها بود و سرلوحهٔ کار آن حضرت، این آیهٔ شریفه بود :

۱ یا اَیُّهَا النّاسُ	ای مردم،
۲ اِنّا خَلَقناکُم مِن ذَکَرٍ وَ اُنثیٰ	همانا شما را از یک مرد و یک زن آفریدیم
وَ جَعَلناکُم شُعوبًا وَ قَبائِلَ	و شما را اقوام و قبیله‌ها قرار دادیم
۳ لِتَعارَفوا	تا با یکدیگر انس و آشنایی یابید.
۴ اِنَّ اَکرَمَکُم عِندَ اللّٰهِ اَتقاکُم	بی‌گمان گرامی‌ترین شما نزد خدا با تقواترین شماست
اِنَّ اللّٰهَ عَلیمٌ خَبیرٌ[1]	همانا که خداوند دانای آگاه است.

رسول خدا ﷺ در مدینه، حکومت اسلامی‌را بنا کرد و به طور طبیعی، افراد پیرامون وی بیشتر از مردم مدینه و مکه بودند. اما اگر افرادی غیرعرب، ایمان می‌آوردند و در جمع مؤمنان قرار می‌گرفتند عزت و شرافتی مانند دیگران می‌یافتند و متناسب با توانایی‌شان مسئولیت می‌گرفتند.

در میان صمیمی‌ترین یاران وی، شخصیت‌هایی چون سلمان از ایران و بلال از حبشه به چشم می‌خورد که گویای توجه وی به همهٔ انسان‌ها از هر نژادی بوده است.

بیشتر بدانیم

ملاک برتری : نژاد یا ...؟

روزی تعدادی از مردم مکه دور هم جمع شده بودند که مسلمانان نیز در میان آنان بودند. هرکدام با تعصب، قبیلهٔ خود را معرفی می‌کرد و بدان افتخار می‌نمود. در این میان، شخصی رو به سلمان کرد و گفت : سلمان! بگو بدانم تو کیستی؟ پدر تو کیست؟ و اصل و ریشه‌ات چیست؟

سلمان گفت : اسم من سلمان و پدرم بندهٔ خداست، من قبل از اسلام گمراه بودم و خداوند متعال به برکت محمد ﷺ هدایتم کرد، نیازمند بودم و خداوند به برکت محمد ﷺ بی‌نیازم نمود، بَرده بودم و خداوند به برکت محمد ﷺ مرا از قید بردگی آزاد ساخت، این حسب و نسب من است.

۱. مخاطب آیه ➤ مردم

۲. تساوی کرامت و ارزش زن و مرد نزد خدا

۳. علت گروه گروه قرار دادن انسان ها ➤ انس و آشنایی یافتن مردم با هم

۴. ملاک برتری انسان ها نزد خداوند ➤ تقوا است

۱۳. مهمترین ثمره ی اخوت مسلمانان با یکدیگر چیست؟

۱۴. نقشه ای که دشمنان اسلام در دو قرن اخیر دنبال می‌کند کدام است آن را توضیح دهید؟ یکی از نتایج این نقشه چه بوده است؟

در همان حال رسول‌خدا ﷺ وارد آن جمع شد.

ایشان با شنیدن گفت‌وگوهای آن جماعت، آنان را این‌گونه مورد خطاب قرار داد : ای جماعت قریش! این را بدانید که، شرافت انسان به‌دینداری او، مروّت و انسانیّت او به خصلت‌های اخلاقی وی، و اصالت انسان به عقل واندیشهٔ اوست.

سپس پیامبر ﷺ سلمان را مخاطب قرار داد و فرمود : سلمان! این را بدان که هیچ‌کدام از اینان برتو فضیلت و برتری نخواهند داشت، مگر اینکه از تو پرهیزگارتر و با تقواتر باشند، اما اگر تو تقوا داشته باشی، پس تو افضل و برترخواهی بود.[۱]

سلمان فارسی بر اثر عمل به تعالیم پیامبر اکرم ﷺ به جایگاهی رسید که سایر صحابه رسول‌خدا ﷺ به آن مقام نرسیدند، به‌گونه‌ای که رسول خدا درباره‌اش فرمود : «سلمان از ما اهل‌بیت است».[۲]

۱۳ (مهم‌ترین ثمرهٔ اخوت مسلمانان با یکدیگر، به‌وجود آمدن قدرت بزرگی است که زورگویان و مخالفان با اسلام را از تجاوز به حقوق ملت‌های مسلمان باز می‌دارد و فرصت پیشرفت مسلمانان را فراهم می‌کند) اما با کمال تأسف مشاهده می‌کنیم ۱۴ که (در یکی دو قرن اخیر، دشمنان اسلام با یک نقشهٔ دقیق و برنامه‌ریزی شده، همبستگی مسلمانان را به دشمنی با یکدیگر تبدیل کرده و اختلافات معمولی اقوام و مذاهب اسلامی را بزرگ جلوه دادند. یکی از نتایج زیان‌بار این اختلاف‌ها، تجزیهٔ کشورهای بزرگ اسلامی به کشورهای کوچک در سدهٔ اخیر بود تا قدرت‌های استعمارگر به راحتی بتوانند بر آنها سلطه پیدا کنند و ذخایر آنان را به تاراج ببرند. این سیاست اکنون نیز از سوی این قدرت‌های استعماری در کشورهای منطقه در حال اجراست) ۱۴

با توجه به همین مسئله، سال‌هاست که علما و دانشمندان دلسوز در جهان اسلام، به‌خصوص در ایران، روشنگری‌های فراوانی کردند تا بار دیگر، مسلمانان را علیه دشمنان اسلام متحد کنند و مانع درگیری‌های میان آنان شوند. یکی از این علما، امام خمینی رحمه‌الله بود. ایشان در هر فرصتی، مسلمانان را به «وحدت» دعوت می‌کرد و از اختلافات بازمی‌داشت. ایشان در یکی از پیام‌های خود به مسلمانان، می‌فرماید:

«ای مسلمانان جهان که به حقیقت اسلام ایمان دارید، به پا خیزید و در زیر پرچم توحید و در

۱۵. امام خمینی برای مبارزه با دشمنان اسلام در هر فرصتی مسلمانان را به ..... دعوت می کرد. پاسخ: وحدت

۱۶. سخن داخل پرانتز از امام خمینی (ره) به کدام اصل اشاره دارد؟ پاسخ : اصل وحدت

سایهٔ تعلیمات اسلام مجتمع شوید و دست خیانت ابرقدرت‌ها را از ممالک خود و خزائن سرشار آن کوتاه کنید... دست از اختلافات و هواهای نفسانی بردارید که شما دارای همه چیز هستید. بر فرهنگ اسلامی تکیه کنید و با غرب و غرب‌زدگی مبارزه نمایید و روی پای خودتان بایستید».[۱]

جزء سوال ۱۶

بیشتر بدانیم

هفتهٔ وحدت

یکی از ابتکارات جالب جمهوری‌اسلامی، تبدیل یک موضوع به ظاهر اختلافی میان اهل سنت و شیعیان، به یک عامل وحدت بود. برخی مورّخان اهل سنّت، تولد پیامبر اکرم ﷺ را دوازدهم ربیع‌الاوّل و برخی مورّخان شیعه، تولد ایشان را هفدهم ربیع‌الاوّل ذکر کرده‌اند؛ به همین جهت، برخی مسلمانان روز دوازدهم ربیع و برخی دیگر روز هفدهم ربیع را به عنوان سالروز تولد پیامبر گرامی می‌دارند.

جمهوری اسلامی بدون اینکه این تفاوت تاریخی را کنار بگذارد، ۱۲ تا ۱۷ ربیع‌الاوّل را روزهای گرامیداشت شخصیت پیامبر ﷺ و هفتهٔ وحدت اعلام کرد. اکنون بسیاری از مسلمانان که به برادری و وحدت مسلمانان علاقه‌مندند، از دوازدهم تا هفدهم ربیع‌الاوّل را گرامی می‌دارند و از این فرصت چندروزه برای جشن و شادمانی استفاده می‌کنند و به معرفی بیشتر شخصیت پیامبر می‌پردازند.

البته متأسفانه کسانی که فقط به دنبال نزاع و اختلاف‌اند، با همین ابتکار هم مخالفت می‌کنند و در همین ایام، بر تبلیغات اختلافی خود می‌افزایند.

برنامه‌ای برای وحدت مسلمانان

برای اینکه ما مسلمانان بتوانیم وحدت میان خود را تقویت کنیم و از قدرت حدود دو میلیارد مسلمان و امکانات بی‌نظیر سرزمین‌های اسلامی برای پیشرفت خود استفاده کنیم، نیازمند اجرای برنامه‌های دقیقی هستیم که نقشه‌های تفرقه‌افکنانهٔ استعمارگران و عوامل آنان را در سرزمین‌های اسلامی خنثی کند و دل‌های مسلمانان را به یکدیگر نزدیک کند. در اینجا به برخی از این اقدامات، اشاره می‌کنیم و می‌کوشیم آنها را در جامعهٔ خود گسترش دهیم:

۱۷ ۱ــ خود را از سایر مسلمانان دور ندانیم و برای پیشرفت جهان اسلام و پیروزی و سربلندی مسلمانان، در تمام نقاط جهان تلاش کنیم و به این سخن پیامبر گرامی توجه کامل داشته باشیم که فرمود: ۱۷

۱ــ صحیفهٔ امام خمینی رحمه‌الله، ج۱۴، ص ۸۳.

۱۸. کسانی که خود را به ظاهر مسلمان می نامند چگونه بین مسلمانان دشمنی می آفرینند؟

لزوم تلاش در جهت وحدت مسلمانان

مَن اَصبَحَ وَ لَم یَهتَمَّ بِأُمورِ المُسلِمینَ فَلَیسَ بِمُسلِمٍ.

«کسی که صبح کند و در اندیشهٔ رسیدگی به سایر مسلمانان نباشد، مسلمان نیست».[۱]

۱۷ (۲ــ از اهانت و توهین به مقدّسات سایر مسلمانان خودداری کنیم) ۱۷ کسانی که می‌خواهند مسلمانان را با هم دشمن کنند، با استفاده از همین توهین‌ها، بذر دشمنی را میان مسلمانان می‌کارند و در موقع مناسب، محصول آن را درو می‌کنند تا به هدف خود برسند.

۱۷ (۳ــ از مظلومان در تمام نقاط جهان، با روش‌های درست دفاع کنیم و برای رهایی آنان از ظلم بکوشیم) و ۱۷ به این سخن رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله به خوبی عمل کنیم که فرمود :

«هرکس فریاد دادخواهی مظلومی‌را که از مسلمانان یاری می‌طلبد بشنود، اما به یاری آن مظلوم برنخیزد، مسلمان نیست».[۲]

۱۷ (۴ــ اعتقادات خود را با دانش و استدلال، ارتقا ببخشیم تا بتوانیم با دیگر مسلمانان براساس معرفت و استدلال سخن بگوییم و اعتقادات خود را به نحو صحیح و بدون نزاع و ناسزاگویی بیان کنیم) ۱۷ دفاع منطقی از اعتقادات، نه‌تنها سبب تفرقه و جدایی نمی‌شود، بلکه دل‌ها را به یکدیگر نزدیک می‌کند. بنابراین، لازم است برنامه‌ای برای شناخت بیشتر معارف قرآن، سیره و سنّت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله و اهل بیت ایشان علیهم‌السلام تنظیم کنیم.

فعالیت کلاسی ۲

به نظر شما ما برای شناخت بیشتر معارف قرآن و تقویت اعتقادات خود، باید چه برنامه‌ای برای خود تنظیم کنیم؟

۱۷ (۵ــ کسانی را که به ظاهر، خود را مسلمان می‌نامند، ولی با دشمنان اسلام دوستی می‌ورزند، بشناسیم و فریب برنامه‌های آنان را نخوریم) ۱۷ (روش ۱۸ این گروه‌ها چنین است که دشمنان اسلام مانند صهیونیست‌ها را دوست و برخی مسلمانان را دشمن معرفی می‌کنند؛ به‌طوری‌که مردم عادی به تدریج با دشمنان واقعی اسلام دوستی کنند و با گروهی از مسلمانان، دشمنی بورزند) ۱۸

فیلم (۱) : دو لبهٔ یک قیچی!

فعالیت کلاسی ۳

با کمک دوستان خود، نمونه‌ای از این گروه‌ها و برنامه‌های آنان را بیان کنید. پاسخ پایین همین صفحه

۱ــ کافی، کلینی، ج ۲، ص ۱۶۳.

۲ــ «مَن سَمِعَ رَجُلًا یُنادی یا لَلمُسلِمینَ فَلَم یُجِبهُ فَلَیسَ بِمُسلِمٍ»؛ کافی، کلینی، ج ۲، ص ۱۶۴.

پاسخ فعالیت کلاسی ۳ : گروه تکفیری داعش مصداق امروزی این گروه هاست که با حمایت مالی برخی کشورهای منطقه و پشتیبانی آمریکا و غرب در صدد زشت نشان دادن چهره اسلام به مردم دنیا و کاستن از اقبال و گرایش مردم به این دین هستند.

@isp72 جزوه های دین و زندگی

حامیان وحدت



آیت‌اللّه سیّدحسین طباطبایی بروجردی، معروف به آیت‌اللّه بروجردی رحمه‌الله، یکی از بزرگ‌ترین مراجع تقلید در دورهٔ معاصر بود. ایشان بین سال‌های ۱۳۲۵تا ۱۳۴۰ هـ.ش ریاست حوزهٔ علمیهٔ قم را بر عهده داشت و اکثریت شیعیان جهان برای دریافت احکام دینی به کتاب‌های ایشان مراجعه می‌کردند. ایشان به خوبی دریافته بود که یکی از عوامل عقب‌ماندگی مسلمانان، اختلاف و جدایی آنان است و متوجه بود که استعمارگران با برنامه‌های سرّی به دنبال ایجاد اختلاف میان مسلمانان‌اند. از این‌رو، در سال ۱۳۲۷هـ.ش، با حمایت‌های ایشان و با کمک برخی از علمای سرشناس دانشگاه الازهر مصر، مرکزی به نام «دارالتقریب بین المذاهب الاسلامیة» تأسیس شد و ایشان با فرستادن نمایندگانی به «دانشگاه الازهر» که بزرگ‌ترین دانشگاه مذهبی مصر و کشورهای عربی بود، زمینه‌های ارتباط را فراهم کرد.



در آن دوره، ریاست دانشگاه‌الازهر بر عهدهٔ «شیخ محمود شَلتوت» بود. وی از پیشنهادهای آیت‌اللّه بروجردی استقبال کرد. این شخص که از بزرگ‌ترین دانشمندان اهل سنت شمرده می‌شد و ریاست بزرگ‌ترین دانشگاه مذهبی مصر را بر عهده داشت، به شدت مخالف گروه‌های تکفیری[1] بود و در مقابل آنها می‌ایستاد.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، «دارالتّقریب» با جدّیت بیشتر به کار خود ادامه داد و برنامه‌های

۱ــ به گروه های تندرو و افراطی گفته می‌شود که به نام اسلام سایر مسلمانان را متهم به کفر و شرک می‌کنند؛ مانند وهابیت و داعش.

مختلفی را به اجرا درآورد. یکی از این برنامه‌ها، برگزاری «هفتهٔ وحدت» و دیگری «کنفرانس سالانهٔ وحدت اسلامی» است که دانشمندان جهان اسلام گرد هم جمع می‌شوند و دربارهٔ مسائل دنیای اسلام گفت‌وگو می‌کنند.


فیلم (۲) : نگاهی به فعالیت‌های وحدت آفرین آیت‌اللّه بروجردی و شیخ شَلتوت

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار







همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال